

Skötselplan för naturreservatet Junkön

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2021-11-18 om bildande av naturreservatet Junkön.

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Junkön	1
Innehållsförteckning	1
1 Allmänt.....	1
2 Prioriterade bevarandevärden.....	1
3 Mål och åtgärder	2
3.1 Naturmiljövärden.....	2
3.2 Kulturmiljövärden.....	4
3.3 Anläggningar och information.....	4
3.4 Tillfartsvägar.....	5
4 Källhänvisning	6
5 Bilagor.....	6

1 Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Junkön**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. Bevarandemålen för de ingående naturtyperna styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras.

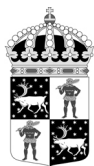
Bilaga C visar reservatets anläggningar på en översiktskarta.

Nästan hela naturreservatet ägs av Naturvårdsverket. I östra delen ingår en del av en privat fastighet (Junkön 1:3). Större skötselåtgärder som berör annan markägare än Naturvårdsverket ska alltid föregås av samråd med markägaren.

Samråd med berörd sameby bör hållas om skötselåtgärder planeras som kan påverka deras verksamhet.

2 Prioriterade bevarandevärden

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är de variationsrika gamla naturskogarna med stor biologisk mångfald. Här finns tallskogar på delvis sandig mark, torra till fuktiga bland- och barrblandskogar liksom frodiga och lövrika primära landhöjningsskogar, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Närheten till turbotshamnen sommartid och isvägen vintertid gör reservatet lättillgängligt trots att det ligger på en ö. De strövvänliga skogarna inom reservatet är därför av högt värde även för friluftslivet.

3 Mål och åtgärder

3.1 Naturmiljövärden

9010 *Taiga*

9030 *Landhöjningsskog*

1610 *Rullstensåsöar i Östersjön*

1140 *Blottade ler- och sandbottnar*

1630 *Strandängar vid Östersjön*

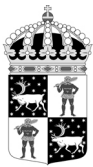
91D0 *Skogsbevuxen myr*

7140 *Öppna mossar och kärr*

Merparten av reservatets skogar är klassade som värdekärnor. Centrala partier utgörs av hedartade tallskogar av lavristyp. Den dominerande beståndsåldern i dessa skogar bedöms vara mellan 150 och 175 år. I vissa partier är det även vanligt med en äldre generation tallöverståndare som har en ålder på ca 200-250 år. Den senaste skogsbranden tros ha skett här runt år 1850 och flera av de äldre överståndarna har fortfarande brandljud. Tillgången på död ved varierar men är generellt låg, och död ved har sannolikt städats bort efter senaste branden. Marken är i regel väl-dränerad och består av grusiga sandiga material. De vida ytorna av mager tallskog bryts av fuktigare partier samt sumpskog och myr, där skogen utgörs av blandskog och inslaget av gran och björk varierar med markfuktigheten. Även de mer strandnära skogarna är klassade som värdekärnor. Längs den västra stranden utgörs skogen av högstammade granskogar med en låg påverkansgrad och ett stort inslag av grovstammiga lövträd. Död ved i form av torrakor och lågor i olika nedbrytningsstadier är vanligt förekommande. Skogen längs den östra stranden utgörs av en opåverkad, primär landhöjningsskog där granen just har konkurrerat ut gråalen och grova vårtbjörkar är vanligt förekommande. Lågor och torrakor finns spridda. Delar av den är så tät och produktiv att markvegetation helt saknas. Närmast stranden finner man en frodig albård med ett örtrikt fältskikt och rikliga mängder död ved. Naturvärdena inom områdets skogliga värdekärnor bedöms utvecklas bäst genom fri utveckling och intern dynamik.

Inom reservatet finns ett parti utvecklingsmark med skiftande karaktär och lägre bevarandevärden. Detta är i varierande grad påverkat av äldre skogsbruk och här finns även enstaka diken. Vissa delar har avverkats hårt och utgörs nu av fuktiga granbestånd med inslag av björk där överståndare i princip helt saknas och andra delar gallrades på 80-talet. Här finns även partier som saknar naturvärden utöver förekomsten av aspkörtlar. Även naturvärdena inom dessa skogliga utvecklingsmarker bedöms utvecklas bäst genom fri utveckling och intern dynamik.

Områdets skogar har präglats av återkommande bränder. Trots att skogarna är gamla och urskogsartade och har ett stort inslag av död ved bör spontant uppkomna bränder, så långt det är möjligt ur säkerhetssynpunkt, få löpa fritt. Om en brand skulle komma att hota de intilliggande bostäderna på Junkön ska den släckas omgående. Reservatet är så

pass stort att en brand i en del av området skulle ge stor naturvårdsnytta trots att den döda veden delvis skulle brinna upp och många gamla träd riskerar att dö i delar av brandområdet. Om brand uppstår ska så skonsamma metoder som möjligt användas vid släckningsarbetet och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas. Däremot planeras ingen naturvårdsbränning inom reservatet. Eftersom nästan hela området utgörs av fina värdekärnor bedöms en naturvårdsbränning ge större naturvårdsnytta inom reservat med delvis lägre naturvärden.

Spritt över reservatet finns en mängd olika stora våtmarker. Även de torra tallmarkerna innehåller fuktigare partier av såväl myr och sumpskog där skogen utgörs av blandskog, och inslaget av gran och björk varierar med markfuktigheten. Centralt i reservatet ligger Stortallmyran som är en mager fastmattemyr med utspridda martallar. Runtom denna finns en mängd mindre myrar som utgörs av ristuvemyrar som är klädda med martallskog. I det östra delområdet, några 100 meter från stranden, ligger Utantillmyrorna vilka utgörs av flera mindre, långsträckta myrar. Här ingår gölar, lösbottnar och starrika mjukmattor. Flera krävande arter gynnas av den svaga översilning som sker där myren övergår i strandäng. Utantillmyrorna omfattas av ett större område beläget längs den östra stranden som enligt Länsstyrelsens Våtmarksinventering håller högsta naturvärdesklass.

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets marina miljöer, våtmarker eller vattendrag. Utifrån nuvarande kunskapsläge föreslås i nuläget ingen aktiv skötsel av dessa ingående miljöer. Om senare inventeringar visar på någon yttre påverkan som skulle kunna åtgärdas genom aktiv skötsel kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta.

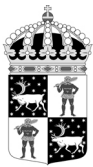
Målsättningen är att främmande arter (t ex contortatall) som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen inte ska förekomma i reservatet. Idag finns inga uppgifter om att contortatall eller andra främmande arter finns inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska *öka* i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden samt naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder, med undantag för avveckling av främmande arter som upptäcks inom reservatet.

3.2 Kulturmiljövärden

Inom reservatet finns ett obekräftat kulturlämningsfynd i form av en kolbotten, men i övrigt saknas utpekade kulturmiljövärden eller kända fornlämningar. Om sådana upptäcks är det viktigt att de bevaras och att särskild hänsyn tas till fornlämnings- och kulturmiljöer så att de inte skadas vid skötselinsatser. För att undvika skador på fornlämningar eller kulturmiljövärden ska samråd ske med länsstyrelsens antikvarier inför planerade skötselåtgärder.

3.3 Anläggningar och information

Junkön är ett förhållandevis känt utflyktsmål och på ön finns både fast boende och fritidsboende. Det är sannolikt mest boende på ön som nyttjar reservatets skogar till jakt, utflykter, och bär- och svampplockning. När området nu ges naturreservatsstatus blir områdets höga natur- och friluftslivsvärden mer kända även för allmänheten. Länsstyrelsen bedömer därför att antalet besökare i viss mån kommer att öka.

Reservatet saknar idag anordningar för rörligt friluftsliv sånär som på omarkerade stigar och någon mer eller mindre etablerad eldstad. Länsstyrelsen bedömer att en uppmärkt vandringsslinga skulle kunna locka båtburna besökare till reservatet. Då de flesta sannolikt nyttjar befintliga eldstäder vid hamnen ser vi inte i nuläget något behov av att anlägga en eld- eller rastplats i reservatet. Behovet av anläggningar behöver dock kontinuerligt utvärderas. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar samt vara förenligt med reservatets syften.

Junkön omfattas av det skoterförbudsområde som gäller på alla öar i Norrbottens skärgård och det saknas i dagsläget skoterleder på ön. Boende på ön har tagit fram förslag till en möjlig dragning av skoterled längs befintliga stråk genom naturreservatet. och tillstånd för anläggandet kan sökas i enlighet med reservatets föreskrifter. Prövningen av tillståndsansökan medför att en eventuell led planeras med största naturhänsyn. Någon dragning av skoterleder planeras dock inte i nuläget som en skötselåtgärd inom ramen för reservatets förvaltning.

Centralt i reservatet löper en kraftledning i nord-sydlig riktning och intill områdets västra strand finns sjöfartsmärken.

Eftersom länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det finnas sådana som länsstyrelsen inte känner till inom reservatet.

Reservatet saknar iordningsställd parkeringsplats, men det finns fullt tillräckligt med parkeringsmöjligheter för personbilar i befintliga breddningar av skogsbilvägen.

Förslag på informationsplats är markerad i Bilaga C.

Information om naturreservatet finns även på länsstyrelsens hemsida och i appen "Norrbottens naturkarta". Den platsbundna informationen utgörs av skylt med information om reservatet och vilka regler som gäller.

Skötselmål

- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets natur och vad man bör tänka på vid besöket.
- Anläggningar ska vara anpassade till naturmiljön och hållas i gott skick.

Skötselåtgärder

- En vandringsled markeras upp inom det norra delområdet. Utgångspunkten bör vara vägen som leder från byn och befintliga stigar och leder bör nyttjas i möjligaste mån.
- En informationsskylt sätts upp i anslutning till kommunens hamn i Junkö by, förslagsvis vid den plats som anges i Bilaga C.
- Enklare naturreservatsskyltar monteras där bilvägar korsar reservatsgränserna.

3.4 Tillfartsvägar

Du når reservatet genom att följa vägen som leder från Junkö by i öst till Valludden i väst. Efter ca 1 km når du reservatets norra gräns. Till ön tar man sig enklast med turbot från Luleå.

På vintern när havsisens bärighet är god nog nås Junkön enklast via Luleå kommuns isväg som börjar vid Tjuvholmssundet. Den första delen går över Sandön, där du följer en plogad väg tills du kommer till en avtagsväg skyltad mot Junkön. Efter ca 8 km längs isvägen når du kajen på Valludden på Junkön, vilken ligger strax syd om reservatets västra strand (Bilaga A). Hur snabbt isvägen till Junkön är klar varje vinter beror naturligtvis på vädret och isläget.

Vägarna på ön är av olika typ (se Bilaga C). Väg A ägs av Sandövägens Samfällighetsförening genom Junkön GA:1 och leder från stora hamnen till isvägen. Väg B är en traktorväg som används året runt. Väg B leder från stora hamnen ner till den kraftledning som löper genom reservatet samt till öns södra hälft, till såväl det militära övningsområdet som ett par privata fastigheter, stugor och stränder.

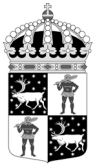
I samband med fastighetsförrättningen av naturvårdsverkets fastighet Gammelstaden 6:171 blev naturvårdsverket delaktiga i Junkön GA:1.

Skötselmål

- Länsstyrelsen ska ha kännedom om skicket på väg A för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.

Skötselåtgärder

- Statusen på väg A kontrolleras i samband med tillsyn av reservatet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum
2021-11-18

Diarienummer
511-1108-2015

4 Källhänvisning

Länsstyrelsen 2002, 2006, 2008, 2013 års data från fältinventering

Luleå Skärgårdsgrupp 1996 Skärgårdsgruppens inventering av öar i Luleå skärgård 1996

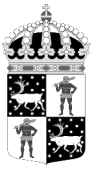
5 Bilagor

A. Översiktskarta

B. Skoglig naturvärdesklassning

C. Informationsplats och befintliga vägar

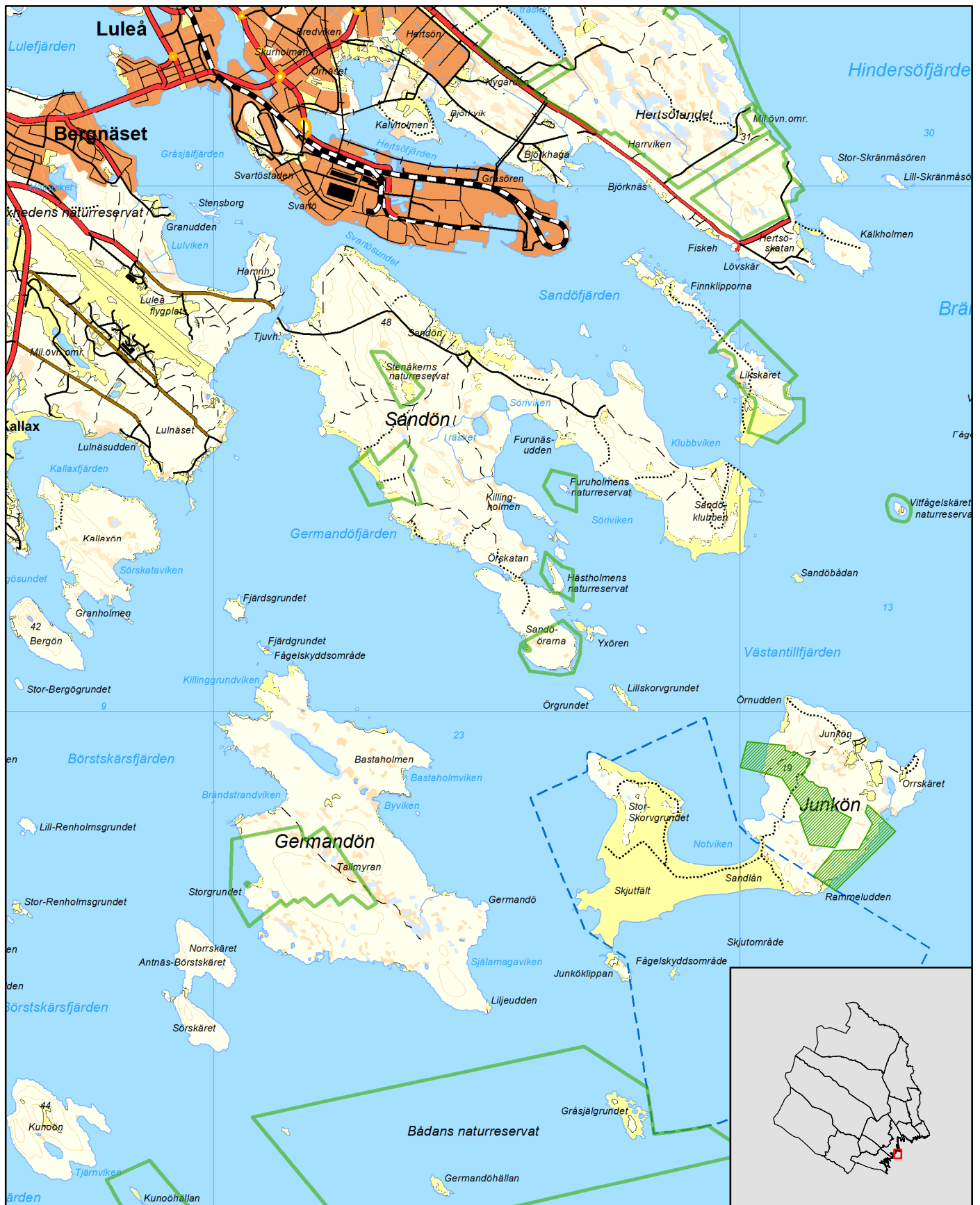
D. Ägarförhållanden

Naturreservatet Junkön

Luleå kommun

Skala 1:100 000

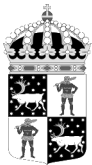
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreservatet
- Övriga naturreservat

0 1 2 3 4 5 Kilometer

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-1108-2015

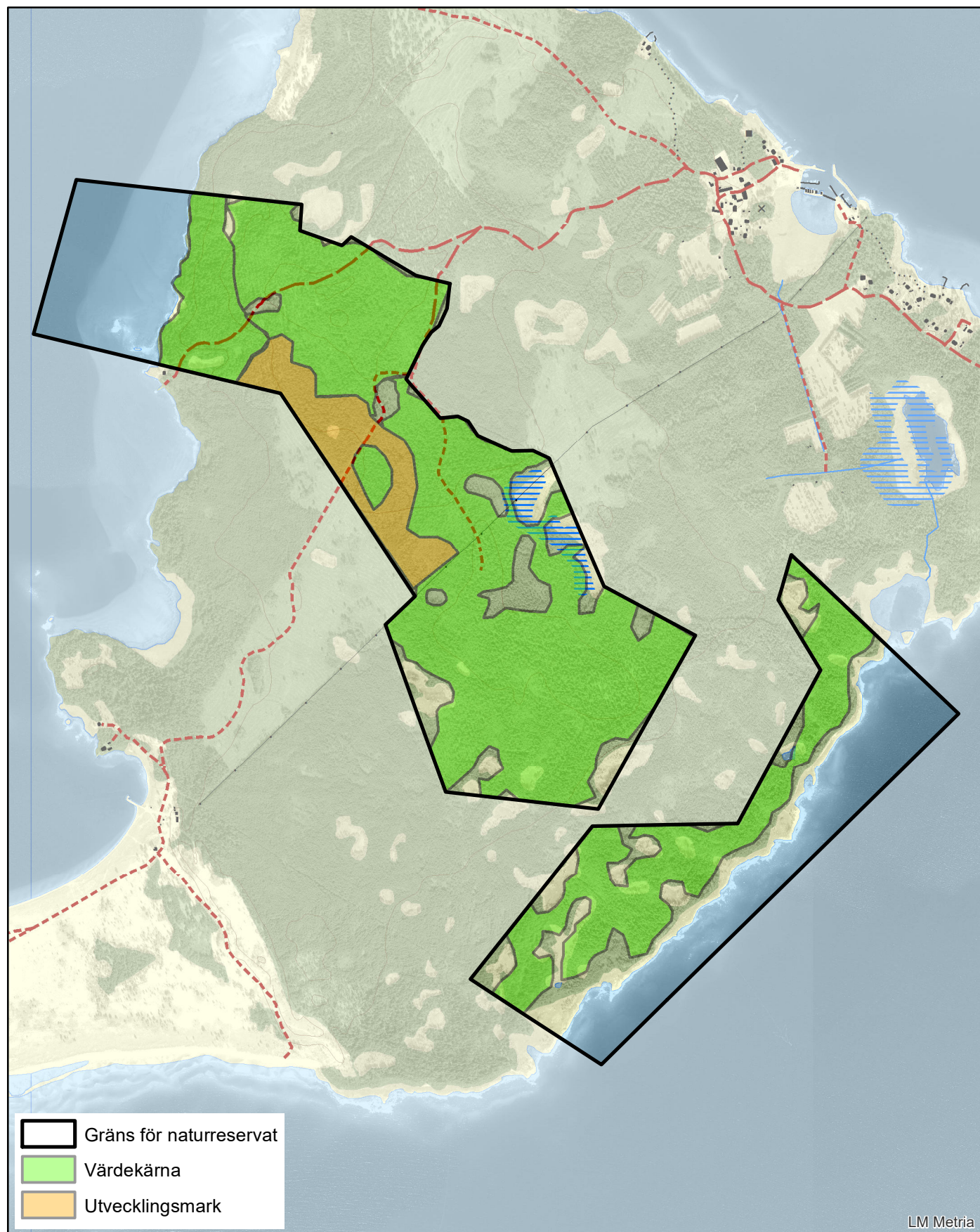
NVR ID 2021909

Bilaga B

Naturreservatet Junkön

Skoglig naturvärdesklassning

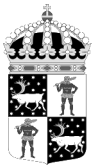
Skala 1:17 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 250 500 750 1 000 Meter

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-1108-2015

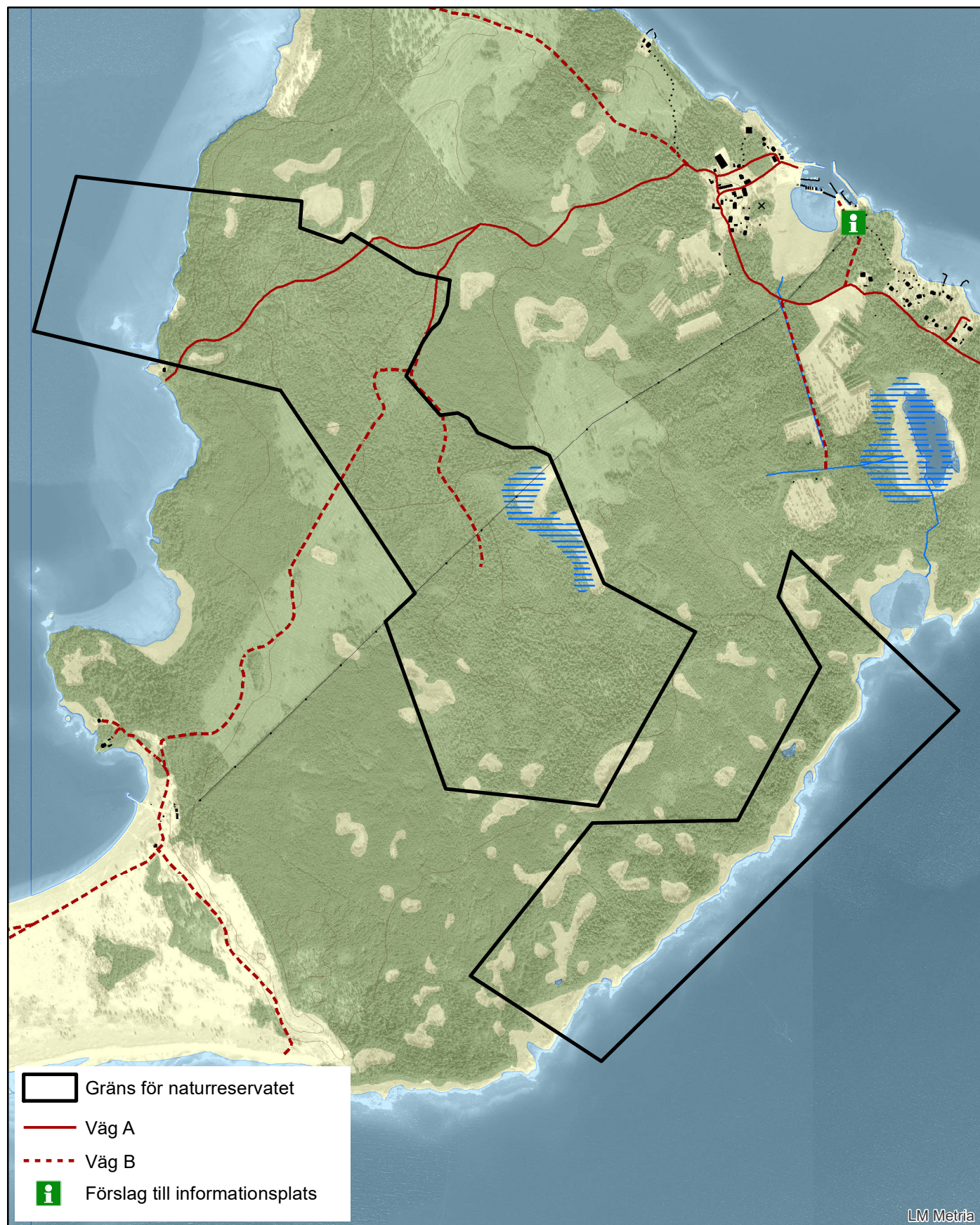
NVR ID 2021909

Bilaga C

Naturreservatet Junkön

Informationsplats och befintliga vägar

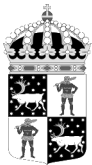
Skala 1:17 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 250 500 750 1 000 Meter

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-1108-2015

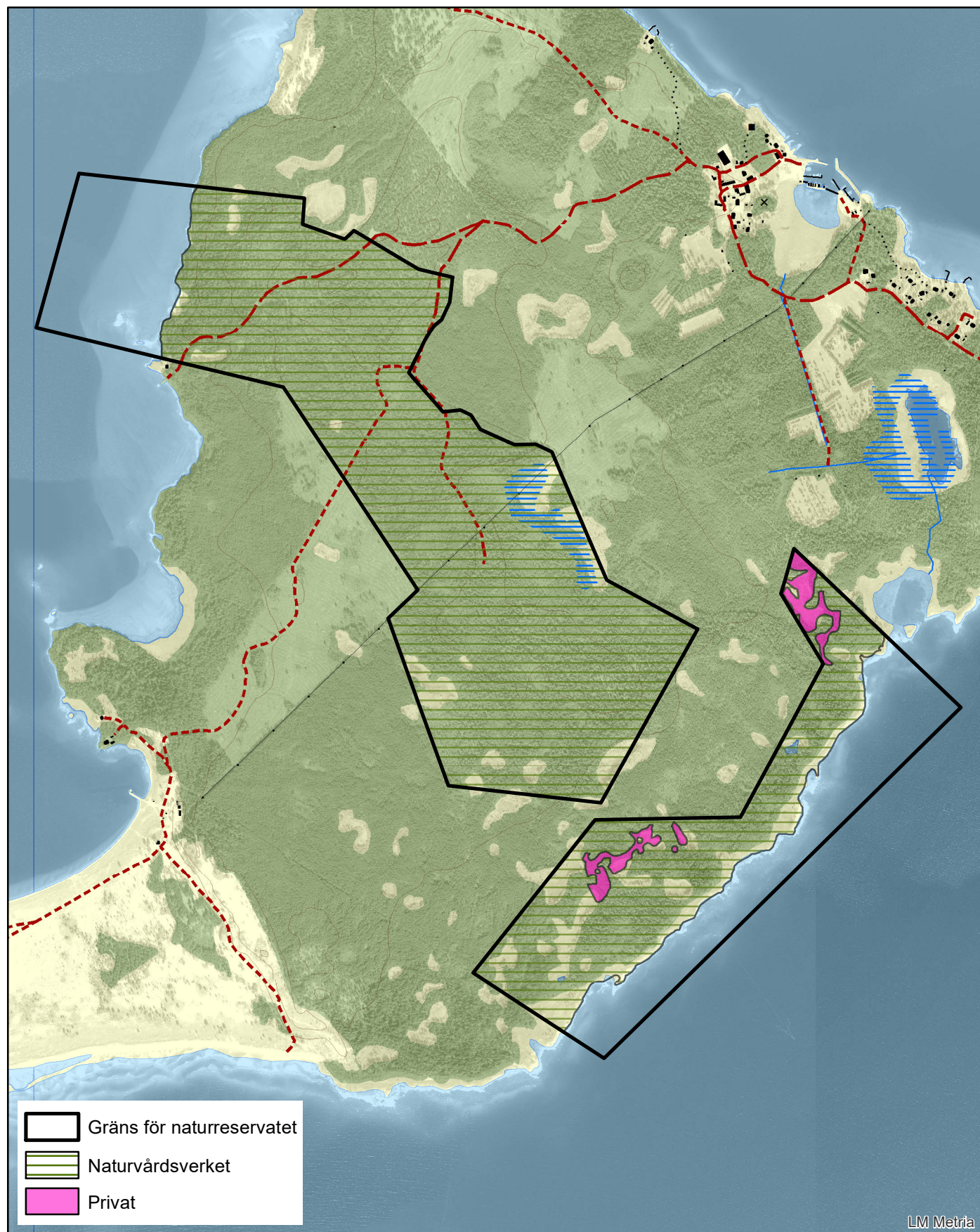
NVR ID 2021909

Bilaga D

Naturreservatet Junkön

Ägarförhållanden

Skala 1:17 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 250 500 750 1 000 Meter

